

Gjeld eller egenkapital?

IASB har i en årrekke hatt et aktivt prosjekt om å forbedre prinsippene for skillet mellom gjeld og egenkapital. I et diskusjonsnotat¹ beskriver IASB sine foreløpige vurderinger. De foreslåtte prinsippene medfører ikke endringer for mange vanlige instrumenter, men vil kunne gi endringer i både klassifisering og presentasjon for en del instrumenter som ligger i randsonen mellom gjeld og egenkapital.

Cand.oecon./siviløkonom
Robert Madsen
Executive Director EY

Skillet mellom gjeld og egenkapital har stor betydning for regnskapet. Klassifiseringen påvirker ikke bare nøkkeltall som gjeldsgrad, egenkapitalandel og egenkapitalrentabilitet, men har også direkte betydning for resultatregnskapet. Renter og gevinst og tap på finansielle forpliktelser skal belastes resultatet, mens utbytte, egenkapitaltransaksjoner og transaksjonskostnader knyttet til egenkapitaltransaksjoner regnskapsføres mot egenkapitalen.

Dagens prinsipper

IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon* gir prinsipper for skillet mellom gjeld og egenkapital sett fra utsteders ståsted. IASB beskriver at anvendelsen av IAS 32 har fungert godt for en majoritet av finansielle instrumenter, og har resultert i en klassifisering av disse som har gitt nyttig informasjon til brukerne av regnskapet.

Hvorfor revurdere?

IASB peker imidlertid på at det har oppstått ulike utfordringer ved anvendelsen av IAS 32 for et økende antall finansielle instrumenter som kombinerer ulike egenskaper, inkludert egenskaper fra enkle obligasjoner og ordinære aksjer, altså finansielle instrumenter med karaktertrekk av egenka-

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering.

En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av cand.oecon. og siviløkonom Robert Madsen. Robert Madsen er tilknyttet den nordiske IFRS-desken i EY og er medlem av EYs globale IFRS-gruppe for finansielle instrumenter.

pital. IASB beskriver at regnskapsbrukere som ønsker å forstå konsekvensen av disse instrumentene, har stilt spørsmål ved deres klassifisering. Brukerne har også uttrykt bekymring over den begrensede informasjonen som gis gjennom presentasjon og opplysninger. IASB bemerker også at IASBs fortolkningsorgan, IFRS IC, ikke har vært i stand til å konkludere på enkelte spørsmål som har vært reist på grunn av mangelen på klare og konsistente prinsipper i IAS 32.

Foreslåtte prinsipper

IASB har diskutert ulike tilnærminger til klassifisering, men har landet på en foretrukken tilnærming. Denne vil resultere i klassifisering av et finansielt instrument som gjeld dersom det inneholder:

(a) en uunngåelig kontraktsmessig forpliktelse til å overføre kontanter eller annen finansiell eiendel på et spesifisert tidspunkt annet enn ved likvidering, og/eller

(b) en uunngåelig kontraktsmessig forpliktelse for et beløp uavhengig av selskapets tilgjengelige økonomiske ressurser.

Andre krav på selskapet skal klassifiseres som egenkapital. (a) ovenfor omtales som tidsegenskapene til kravet, mens (b) ovenfor omtales som beløps-egenskapene.

Tabellen s. 61 viser hvordan krav på selskapet vil bli klassifisert som gjeld eller egenkapital etter disse prinsippene.

IASB mener at tidsegenskapene og beløps-egenskapene til et krav er basert på informasjonsbehovet til brukerne av regnskapet. Informasjon om tidsegenskapene vil bidra til å forstå hvorvidt selskapet vil ha tilstrekkelig kontanter eller andre finansielle eiendeler til å betjene sine forpliktelser ved forfall. Beløps-egenskapene, og informasjon om hvordan beløpene endres over tid, vil bidra til å forstå hvorvidt selskapet har tilstrekkelig økonomiske ressurser på et gitt tidspunkt, og hvorvidt sel-

¹ Financial Instruments with Characteristics of Equity utgitt i juni 2018.

Skille basert på beløpsmessige-egenskaper	Forpliktelse for et beløp uavhengig av selskapets tilgjengelige økonomiske ressurser (slik som faste kontraktmessige beløp eller et beløp basert på en rente eller annen finansiell variabel)	Ingen forpliktelser for et beløp uavhengig av selskapets tilgjengelige økonomiske ressurser (slik som et beløp som er indeksert til prisen på selskapets egne aksjer)
Skille basert på tidsmessige-egenskaper		
Forpliktelse til å overføre kontanter eller andre finansielle eiendeler på et spesifisert tidspunkt annet enn ved likvidering (slik som avtalte kontantbetalinger)	Gjeld (for eksempel ordinære obligasjoner)	Gjeld (for eksempel aksjer som kan innløses til sin virkelige verdi)
Ingen forpliktelse til å overføre kontanter eller andre finansielle eiendeler på et spesifisert tidspunkt utenom ved likvidasjon (slik som oppgjør i selskapets egne aksjer)	Gjeld (for eksempel obligasjoner som angir en forpliktelse til å levere et variabelt antall av selskapets egne aksjer, med en totalverdi som tilsvarer et fast kontantbeløp)	Egenkapital (for eksempel ordinære aksjer)

Presentasjon

Et sentralt element i IASBs forslag er at det skal gis mer informasjon om krav på selskapet enn det som følger av gjelds- eller egenkapitalklassifiseringen. Det foreslås for eksempel at finansielle forpliktelser med egenkapitallignende avkastning presenteres separat i balansen, og at gevinst og tap på disse føres over andre inntekter og kostnader. Et eksempel på gjeld med egenkapitallignende avkastning, er en forpliktelse til å overføre kontanter tilsvarende verdien på selskapets aksjer. For selskaper som utsteder mer enn én type egenkapital, diskuteres det også hvorvidt det gjennom presentasjon i regnskapet skal gis informasjon om hvordan avkastning fordeles mellom ulike typer egenkapitalinstrumenter.

Opplysninger

Investorer har bedt om mer informasjon for å kunne forstå betydningen av finansielle instrumenter for et selskaps finansielle stilling og resultat, og om rangering av ulike typer kapital. Det foreslås derfor at utstedere av finansielle instrumenter skal opplyse om hver klasse av finansielle forpliktelser og egenkapital, rangert etter prioritet ved likvidering. Det foreslås videre at det skal opplyses om potensiell utvanning av ordinære aksjer, og særskilte kontraktmessige vilkår ved finansielle forpliktelser og egenkapital. I dag er det begrensede spesifikke opplysningskrav om disse forholdene.

Veien videre

Høringsfristen for diskusjonsnotatet er 7. januar 2019. IASB vil vurdere kommentarene som mottas før de beslutter om de vil utvikle et utkast til endringer i IAS 32 og/eller annen form for veiledning.

skapet har levert tilstrekkelig avkastning på sine økonomiske ressurser til å gi den avkastningen som kravene forplikter selskapet til å oppnå.

Hva blir ikke endret?

For en stor andel av krav på selskapet vil ikke de foreslåtte prinsippene medføre endringer. Dette gjelder for eksempel ordinære aksjer og ordinær bank- eller obligasjonsgjeld, som fortsatt skal regnskapsføres som henholdsvis egenkapital og gjeld. Regnskapsføringen av sammensatte instrumenter som konvertible obligasjoner foreslås også videreført som i dag. Dette innebærer separat regnskapsføring av en gjeldsdel og en konverteringsrett, hvor konverteringsretten kan være et egenkapitalinstrument.

Hva blir endret?

For andre krav på selskapet som i dag ligger i randsonen mellom gjeld og egenkapital, kan det bli endringer. I dag vil for eksempel evigvarende instrumenter med kumulativ dividende, hvor utsteder beslutter om

rente og hovedstol skal betales, normalt blir klassifisert som egenkapital. Etter de foreslåtte prinsippene skal disse regnskapsføres som gjeld siden beløpet som skal betales tilbake ved likvideringer er uavhengig av selskapets økonomiske ressurser. Derivater som innebærer levering av et fast antall aksjer til et fast pengebeløp, men som skal gjøres opp netto ved levering av selskapets egne aksjer, vil etter de foreslåtte prinsippene bli klassifisert som egenkapitalinstrumenter. Etter dagens prinsipper skal alle derivater med nettooppgjør i aksjer klassifiseres som finansielle forpliktelser.

Høringsfristen for diskusjonsnotatet er 7. januar 2019.